

Дата: 27.04.2022

Урок № 35

Тема: Позначення м'якості приголосних.

Мета: поглибити й систематизувати знання здобувачів освіти щодо позначення м'якості приголосних на письмі буквами ь, і, є, ю, я, уживання ьо, йо; формувати загальнопізнавальні вміння правильно визначати приголосні звуки щодо твердості і м'якості; за допомогою мовленнєво-комунікативного дидактичного матеріалу розширити знання про національні символи України, сприяти формуванню національної свідомості учнів, виховувати почуття патріотизму.

I. Організаційний момент

II. Повідомлення теми й мети уроку. Мотивація навчальної діяльності

III. Актуалізація опорних знань, умінь і навичок п'ятикласників

1. Бесіда за питаннями:

1) Що вам відомо про букви і, я, ю, є?

2) Яка буква українського алфавіту не позначається звуком?

3) Чи можуть букви і, я, ю, є якимсь чином впливати на попередні приголосні?

Як саме? Навести приклади.

2. Дослідження-зіставлення

— Прочитайте й запишіть слова, підкресліть у них м'які приголосні. Як позначається м'якість приголосних на письмі?

Сльота, люк, осінне, листя, стань, лле, муляр, зірка, люди.

- З'ясувати, чим різняться слова рис — рись, ліз — лізь.

3. Робота з опорною таблицею

Коментар викладача.

1) Позначення м'якості приголосних на письмі літерами ь, і, є, ю, я.

Звук і буква — два різних поняття, хоча тісно пов'язаних між собою. Звук ми чуємо, букву — бачимо, тобто сприймаємо візуально.

В українській мові м'якість приголосних на письмі позначають:

— буквою ь (м'який знак): тижде**нь**, льо**н**;

— буквами є, ю, я, коли вони стоять після м'якого приголосного: син**є**, люди**на**, подя**ка**;

— буквою і: конвалі**я**, лі**д**.

2) Звукопис слів в українському мовознавстві.

Для звукопису в українському мовознавстві використовуються літери українського алфавіту та додаткові (діакритичні) знаки. Наприклад: [л'у'ди].

Приголосні звуки бувають тверді, м'які та пом'якшені.

Деякі приголосні за твердістю й м'якістю утворюють пари:

[д] — [д'], [т] — [т'], [з] — [з'], [с] — [с'], [дз] — [дз'], [ц] — [ц'], [н] — [н'], [л] — [л'], [р] — [р'].

Не мають пари м'яких такі приголосні:

- губні [б], [п], [в], [м], [ф];
- шиплячі [ж], [ч], [ш], [дж].

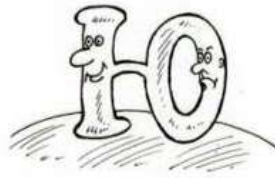
Ці приголосні лише трохи пом'якшуються: [б'ік], [роздор'іж:'а].

Приголосні [г], [г'], [к], [х] завжди тверді. Пом'якшуються вони лише перед голосним [і]: [к'іт], [г'ірко].

Приголосний [й] завжди м'який.

Де ти з'їси цілу родину? – м'які приголосні

Записати слова з м'якими приголосними в три колонки: у першу – ті, в яких м'якість приголосних позначається буквою ь, у другу – буквою і, у третю – буквами є, ю, я.

Пісня, українець, зоря, листя, вік, діти, кульбаба, дід, сталь, брунька.

Уживання ьо	Уживання йо
Лише після м'яких приголосних у кінці та в середині складу: <i>кольоровий, сьомий, крайньою, чотирьох</i>	1. На початку слова: <i>йому</i> . 2. Після голосних: <i>майор</i> . 3. Іноді після приголосних: <i>Соловийов</i>

V. Повторення й усвідомлення здобутих знань у процесі практичної роботи

1. Робота біля дошки й у зошитах. Виконати звукопис слів.

Сьогодні, мальовничий, тополя, єдність, явір, лілея, тямущий, вечірня, заповіт.

2. Гра «Знайди зайве слово»

1. Тінь, сіль, тік, хміль;
2. Дитя, моя, сім'я, надія;
3. Льон, сльоза, підйом;
4. Земля, доля, воля, поле.

2. Вставте там де потрібно м'який знак та відкрийте ключ

Куз..ня, (на) яблун..ці, (в) хатин..ці, велетен..ський, біл..ший, мен..ший, Об.., чотир..ма, ател..є, чотир..ох, ірпін..ський, урал..ський, кубан..ський, дон..чин, промін..чик, цвірін..чання, різ..кий, низ..кий, Іркутс..к, Хар..ків, порт..єра, кур..єр, різ..бяр, дз..вякати, повір..те, оглянис..

Ключ: підкресли ті слова, у яких на місці крапок треба вставити знак м'якшення. З перших букв підкреслених слів утвориться речення.

3. Обґрунтуйте вибір написання орфограми «Буквосполучення йо, ьо».

Л..н, ра..н, бад..рий, міль..н, зна..мий, сер..зний, л..тчик, ..од, медаль..н, ма..р, Вороб..в, д..готь, павіль..н.

4. **Словниковий диктант.** Горобець, вогонь, сьомий, льон, повінь, сільський, люди, третє, ліхтар, камінчик, кузня, пісня.

VI. Систематизація й узагальнення знань, умінь і навичок

Подумати і дати відповіді на питання:

1. Чим різняться м'які приголосні звуки і пом'якшені?
2. Що нового ви дізналися про вживання сполучень ьо, йо?
3. З якими новими словами познайомилися?

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

y.levchuk2976@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.